

Danmark og euroen

Overordnede konsekvenser af deltagelse i eurosamarbejdet

Hvad er de overordnede konsekvenser af dansk eurodeltagelse, når det gælder Danmarks politiske indflydelse, praktiske forhold for den enkelte dansker og virksomhed, samt udviklingen i dansk økonomi?

- Deltagelse i eurosamarbejdet er en videreførelse af Danmarks penge- og valutapolitik gennem over 25 år, fastkurspolitikken, men eurodeltagelse giver politisk indflydelse, praktiske fordele samt større økonomisk tryghed under kriser:

Eurodeltagelse giver større politisk indflydelse

- Den danske nationalbankdirektør får indflydelse på ECB's pengepolitik og dermed den rente, som Danmark på grund af fastkurspolitikken under alle omstændigheder følger, og dansk økonomi vil veje med i ECB's fastsættelse af den fælles rente.
- Eurogruppen har endvidere stigende betydning som centrum for diskussion af den økonomiske politik i Europa – især den økonomiske politik i de store lande og Europas holdninger til globale økonomiske spørgsmål og drøftelser med bl.a. USA og Kina. Eurolandenes holdninger til ECOFIN's arbejde fastlægges i eurogruppen, der i realiteten kan drøfte alt, hvad der vedrører finansministrene i EU, og ikke kun spørgsmål om euroen. Dansk medlemskab af eurosamarbejdet vil derfor give danske politikere større mulighed for at arbejde for den politik, som de er blevet valgt på. Og Danmark kan få stor indflydelse i forhold til at vi er et lille land.

Praktiske økonomiske fordele for den enkelte dansker og virksomheder

- De praktiske økonomiske fordele er i normale økonomiske situationer små, men sikre. De vedrører mest synligt sparede vekselomkostninger og lidt lavere rente, men også prisgennemsigtighed til gavn for konkurrence og lavere priser samt fordele med hensyn til integration af handel. Den enkelte dansker vil opnå konkrete besparelser med euroen.

Euroen giver større tryghed under en økonomisk krise

- Så længe dansk økonomi fungerer godt og har bedre nøgletal end euroområdet, gør det reelt ingen forskel i forhold til den makroøkonomiske politik, om Danmark er med i euroen. I en dyb dansk lavkonjunktur – eller en pludselig krise i den danske finansielle sektor som vi har oplevet de seneste måneder – vil de danske renter imidlertid stige. Det *forstærker* krisen. Eurodeltagelse forhindrer dette og giver derfor større tryghed under kriser end fastkurspolitikken. Hertil kommer, at det særligt i en krisituation – i Danmark eller bredere i Europa – er mest betryggende at have indflydelse på beslutningerne.

Danmarks politiske indflydelse og stemme i EU og globalt

- Danmark får indflydelse på den rente, som vi følger under alle omstændigheder i kraft af fastkurspolitikken, da den danske nationalbankdirektør vil være med til at bestemme ECB's pengepolitik.
- ECB skal naturligvis sætte renten så den passer til forholdene i euroområdet under ét, men med dansk deltagelse vil alle beslutningstagere i den europæiske pengepolitik også skulle tage hensyn til dansk økonomi. Det gør de ikke i dag.
- Danmark bliver medlem af eurogruppen og opnår herved større indflydelse på samarbejdet om den økonomiske politik i EU. Dermed er der bedre muligheder for at kunne arbejde for dansk EU-politik.
- Forud for møderne i ECOFIN koordinerer eurolandene deres holdninger i eurogruppen, som omfatter flertallet og de største lande i EU, og som reelt afgør en række centrale sager. Eksempler er handlingsplan med fælles retningslinjer for håndtering af den finansielle krise, den reviderede Stabilitets- og Vækstpagt, fortolkningen af konvergenskriterier ved optagelsen af nye lande, og aftaler om ikke at give støtte til energiforbrug, når oliepriserne stiger.
- Eurogruppen er det forum, hvor finansministrene indgående drøfter økonomisk politik – herunder renter, euroens kurs over for dollar og finanspolitik – med ECB, og der er eksempler på, at også stats- og regeringschefer samt Kommissionens formand deltager. eurolandenes stats- og regeringschefer holdt deres første fælles møde i forbindelse med vedtagelsen af den finansielle handlingsplan.
- Eurogruppen er et uformelt forum, der selv bestemmer, hvilke emner der drøftes. Det er ikke muligt at sige, hvor meget samarbejdet vil udvikles, men finanskrisen har forstærket en udvikling, der allerede var i gang. Lissabontraktaten styrker eurogruppen, da traktaten fx øger omfanget af beslutninger, som kun træffes af eurolandene, mens landene uden for euroen mister stemmeret.
- Som medlem af eurogruppen vil Danmark opnå øget indflydelse på europæiske holdninger i det globale økonomiske samarbejde, idet holdningerne i dag primært fastlægges af eurogruppen. Modsat Storbritannien deltager Danmark ikke i fx G7, hvor der drøftes økonomisk politik med USA, eller G20, hvor alle verdens største lande er repræsenteret.
- Danmark går ind for en ambitiøs klimapolitik, hjælp til verdens fattige lande, åben handel samt åbne og stabile finansielle markeder. Mulighederne for at præge den internationale debat med disse synspunkter styrkes ved deltagelse i eurogruppen, både i forhold til sagernes indhold og hvordan drøftelser kan finde sted på det globale plan.

De praktiske konsekvenser af dansk eurodeltagelse

- Hver enkelt dansker og virksomhed sparer vekselomkostninger og undgår besvær med at veksle mellem kroner og euro. Kursen er 7,45 kr. per euro. Men den enkelte dansker betaler fx 7,58 (op mod 2 pct. mere) samt evt. gebyr for at veksle kontant i en bank, eller 1-1,5 pct. ekstra i kurs for at bruge betalingskort i eurolande. En familie, som bruger 10.000 kroner på en ferie i et af eurolandene, vil således betale flere hundrede kroner i vekselomkostninger.
- Hver enkelt dansker og virksomhed får øget prisgennemsigtighed på tværs af landegrænser, hvilket øger samhandel og konkurrence og skaber mulighed for at købe billigere produkter.
- Hver enkelt dansker og virksomhed vil kunne låne penge, blandt andet til at investere for, og investere til en lidt lavere rente, eftersom risikopræmien på den danske rente bortfalder.

Konsekvenserne for dansk økonomi af dansk eurodeltagelse

- Euroen beskytter Danmark under en dansk krise, fordi euroen forhindrer valutaspækulation og store rentestigninger, der forstærker krisen – det kan kronen og fastkurspolitikken ikke. Euroen giver således tryghed under kriser.

Euroen kan fx være et værn mod en *økonomisk krise*: euroen kan forhindre en situation som i 92-93, hvor spekulation og rentestigninger bidrog til at forstærke den økonomiske krise i Danmark og andre lande med fastkurspolitik.

Euroen er også et værn mod en *finansiel krise*: under den aktuelle finansielle krise har Nationalbanken været nødt til selvstændigt at sætte den danske rente op for at forsvare kronens faste kurs. Rentestigninger forværrer en krise, idet økonomien har behov for lavere renter for at mindske de negative konsekvenser af krisen.

- Det er ikke en fordel, men en ulempe, at *have* muligheden for at devaluere, da en krise kan medføre, at kronen spekuleres ned og renten op.
- Det er ikke en fordel, men en stor ulempe, at *bruge* muligheden for at devaluere: en devaluering medfører tab af troværdighed og højere lang rente, som på længere sigt – og måske allerede på kort sigt – overstiger det kortsigtede skub til økonomien fra en svagere krone og lavere kort rente. Herudover er det vigtigt at være opmærksom på, at en svækkelse af valutaen er en hurtig og kraftig måde at sænke levestandarden på.
- Der er eksempler på økonomiske kriser, hvor euroen vil være en fordel. Den finansielle krise viser, at euroen ville have været en fordel. Der er ikke eksempler på situationer, hvor en devaluering vil være en fordel. Og andre instrumenter og kanaler er bedre til at opnå målene med en devaluering – uden devalueringens større negative effekter. Man kan bruge finanspolitikken og man kan fx styrke konkurrenceevnen via en periode med moderate lønstigninger og produktivitetsforbedringer.